

Terveh tulla Uhtuoh!

Keški-Kuittijärven pohjoisrannalla šijoutuja Uhtuon kylä muanittelou luonnon kaunehuollah, istorijallah ta omaperäisellä kulttuurillah monie ihmisie ympäri muajilmua.

Nykysen Kalevala-nimen kylällä anto Karjalan autonomisen sosialistisen neuvoštotašavallan korkeimman neuvošton presidiumi vuotena 1963, vaikka paikallini neuvošto puoluštiki entisen nimen šäilyttämistä. Piirin nimi oli muutettu jo šitä ennen, vuotena 1935. Kalevalan (ent. Uhtuon) piirillä kuin Kalevalan (ent. Uhtuon) kylälläki on pitkä ta ylen mieltäkiinnittäjä istorija.

Nykyjäh Kalevalan piirih kuuluu yheksän kylyä: Kalevala, Kuušiniemi, Kepa, Luusalmi, Borovoi, Uuši Jyškyjärvi ta Vanha Jyškyjärvi, Vuonnini, Pistojarvi. Yhet niistä ollah vanhoja karjalaisie kylie, toiset kylät perušsettih vašta neuvoštovallan aikana, konša näillä šeutuloilla oltih käynnissä šuuret meččätyöt. Šilloin tänne tuli äijä venäläisie, valkovenäläisie, ukrainalaisie. Jokahisešša näistä kylistä on kačottavua.

Aikoinah Uhtuon piirih kuuluu enemmän kylie, ka vuotena 1965 širreltäh ihmisie pienemmistä kylistä šuurempih ta pantih enšimmäiset kiini. Nyt näijen kyläpaikkojen alovehilla on peltoja, meččyä, kešämökkijä ta meččäkämppie, missä käymini on erikoista kokemušta!

Kalevalan piirissä eläy noin 7000 ihmistä, kumpasista 3800 eläy Kalevalašša. Kylät ollah loittuona toini toisešta, mi on tyypillistä tiälä, pohjosešša. Esimerkikš, vanha karjalaini kylä Jyškyjärvi šijoutuu Uhtuošta 120 kilometrissä, toini vanha ašutuš Vuonnini – 50 kilometrissä. Toičči ajat nämä 120 kilometrie kolmešša tunnissa, toičči vain puolitoista tuntie mänöy. Rahvaš joutuu kulkomah kylistä Uhtuoh pol’niččah, komennušmatalla ta vaikkapa kauppoihi. Kulkou ristikanša omilla autoloilla tahi kyyvvillä – autobuššija ei ole. Uhtuošta vain kerran päiväššä on autobušši Petroskoihi.

Vuuvvešta 1992 Kalevalan piiri kantau kanšallisen piirin nimie. Karjalan tašavallašša on vain kolme kanšallista piirie. Tämä nimityš on annettu šemmosilla piirilöillä,

missä eniten eläy vähemmistökanšojen etuštajie.

Kalevalan piirin alovehella on paistu karjalua, kaunista vienankarjalua. Tästäki kerrotah vaikkapa kyläošien nimet: Ryhjä, Kormušniemi, Miitkala, Issakkala, Koivula, Lamminpohja... Nykyjäh aktiivisešša käytöššä ollah vain muutomat: Kormušniemi, Likopiä, Lamminpohja ta Hupanšuo. Nämä nimet tietäy jokahini uhtuolaini!

Kalevalašša ruatau koulu, missä opaštuu 550 lašta. Niistä 160 oppiu šuomen kieltä ta 65 vienankarjalua. Netälissä on vain kakši-kolme oppituntie. Onki Kielipešä-nimini saatikka, kumpasešša opetetah karjalan kieltä, ka ei se vaštua omua nimie nykyjäh. Šiinä paissah koko ajan venäjäkši ta eryähičči kašvattaja lisyäy yhen-toisen šanan karjalakši. Pruasniekkoihi opitah lapšien kera karjalankielisie lauluja ta runoja.

Kalevalaiset ahkerašti pelatah kyykkyä: aikuhišet, nuoret ta lapšetki. Tiälä eläy vuotena 2017 VII kanšainvälisissä muajilmankilpailuissa kulta- ta pronssimetalit šuanut kyykkämeštari. Yhet kyykkyä pelatah, toiset harraššetah karjalankielistä teatterie tahi Kalevala-kuorošša laulamista.

Kalevalan musiikkikoulušša opaššetah lapšie šoittamah pianolla, akkordeonilla ta i kantelella. Toimiuki lapšien folkloristudijo Tarina. Uhut-Šeura ta Kalevalatalo, kumpasien tiloissa piäšettä käymäh tämän matan aikana, toteutetah karjalan kieltä ta kulttuurie šäilyttäjie ta eistäjie projektija.

Majottuo Kalevalašša voipi hotelleissa ta perehissä. Karjalaisissa perehissä tiät aina lämpimäšti otetah vaštah – kyly lämmitetäh ta čäijyt stollalla ašetetah. Talonväeltä voitta kyšellä kylän uutisie, mit hyö mielelläh kerrotah teilä vienakši tahi šuomekši.

Toivon, jotta loman aikana šuatta nähä ta tuttavuštuo šeuvun istorijah, paikallisih ihmisih, luonnon kaunehuoh, karjalaisien nykyelokšeh, šuatta kuulla kaunista vienankarjalua ta löyvättä uušie yštävie.

Hyvie päivie Uhtuošša!

Irma Aleksejeva